

FUGLEHAVEN

Haver er egentlig ikke oprindeligt et naturligt levested for fugle, men rigtig mange fugle har tilpasset sig have-miljøet. Til sammenligning yngler der i skovene omkring 1500 fugle pr. kvadratkilometer, men i et parcelhuskvarter kan der yngle op til 2000 fugle pr. kvadratkilometer. Det lyder umiddelbart imponerende, men det tal siger mere om skovenes mangel på egnede levesteder for fuglene end kvaliteten af haverne. Sidstnævnte kan til gengæld blive meget højere, hvis man gør noget aktivt for at gøre haverne mere attraktive for fuglene.

Der er mange gode grunde til at gøre sin have mere fuglevenlig. Først og fremmest er det en ren fornøjelse at have et rigt fugleliv i sin have. Mange holder af at få et lille indblik i fuglenes ellers hemmelige liv, og jo flere arter man kan tiltrække, jo sjovere er det. Men fuglene er også utroligt vigtige for den naturlige balance i haven. De spiser f.eks. rigtig mange af de insekter, som ellers ville være hårde ved planterne i haven.

Som med alle andre levende organismer er der nogle bestemte leveforhold, der skal være til stede, før at fuglene vil flytte ind. Helt specifikt har de brug for vand, mad og rede-/gummesteder, og de leveforhold som fuglene efterstræber, tiltrækker heldigvis også et væld af insekter (der dermed tiltrækker flere fugle) og andet dyreliv.

En fuglevenlig have er en naturvenlig have.

VAND TIL FUGLENE

Vand i haven er en ofte overset nødvendighed, hvis man vil sikre at fuglene bliver i haven. Adgangen til vand er især vigtig om vinteren, når frosten sætter ind, og vand derfor bliver en mangelvare. Derfor er det vigtigt at slå isen af, eller skifte vandet dagligt. Fuglene bader også gerne om vinteren. Badningen tjener til at fugte fjerene og gøre det nemmere for fuglene at pudse dem - vel-pudsede fjer er meget mere isolerende mod kulden.

Når man tilbyder fuglene vand i haven, skal man være opmærksom på, at fugle godt kan være nervøse, når de ikke kender vanddybden endnu. Læg derfor en stor flad sten i vandet, gerne med lidt varierende tykkelse. Fuglene kan så lande på den og udforske vanddybden i ro og mag.

Det er også vigtigt, at fuglene føler sig sikre – især når de bader. En fugl med våde fjer flyver dårligere, og man skal derfor ikke placere vandet for tæt på et godt gemmested for en kat eller så tæt på huset, at fuglene ikke tør lande. Det er dog også vigtigt at huske, at det er en stor fornøjelse at kunne se fuglene, når de bader, så sørg for at kunne se vandet fra et vindue.

HAVEDAM

Den bedste måde at få vand ind i haven er en naturlig sø. Men det er de færreste der er så heldige. Det næstbedste er derfor en havedam, og der findes en masse muligheder når sådan en skal anlægges.

Man skal være opmærksom på, at den skal variere meget i dybde, så der både er meget lavvandede områder hvor fuglene kan bade og dybere områder hvor evt. fisk og padder kan gemme sig. Hvis man kan undgå en plastikbund, er det klart at foretrække - en stampet lerbund kan holde på vandet det meste af sommeren. Hvis man kan skabe masser af liv i havedammen, giver man ikke kun fuglene muligheden for at få noget vand men også at skaffe sig en bid mad.

TIPS OG TRICKS:

HUSK, AT MANGE ANDRE DYR END FUGLENE NYDER GODT AF, AT DER ER VAND I HAVEN.

SØRG DERFOR OGSÅ FOR AT INSEKTER, FRØER, SALAMANDERE, EGERN, FLAGERMUS OG PINDSVIN KAN KOMME TIL VANDET OG PLACÉR GERNE NOGET I JORDHØJDE

FUGLEBAD

Hvis en havedam ikke er en mulighed, er fuglebade også en god løsning. Her kan det være en god idé at etablere flere fuglebade, så fuglene har lidt at vælge imellem. Placér dem flere forskellige steder i haven, og varier gerne højden fra jorden og vanddybden. Det er vigtigt, at der altid er vand i fuglebadene, da fuglene ofte finder dem uinteressante, hvis de til tider finder dem tørlagt.

MAD TIL FUGLENE

Adgangen til masser af forskellige fødekilder er det allervigtigste, hvis man ønsker mange fugle i sin have. Fuglene lever af de mange fødekilder som naturen byder på. Derfor er det mest oplagte at fodre fuglene ved at etablere adgang til disse naturlige fødekilder. Mange finder dog også stor glæde ved aktivt at fodre fuglene i haven, men man skal ikke gøre det for fuglenes skyld.

Fuglene på vores breddegrader kan sagtens selv overleve vinteren, så når man fodrer kan man risikere at svage individer, der ellers ville være faldet fra, overlever. Det kan altså være en bekymring, at man kan komme til at forstyrre naturens orden. Det er dog også sådan, at vi mennesker som regel er skyld i, at meget af den naturlige føde ikke længere er tilgængelig. Derfor kan det godt forsvares at tilskuds fodre i moderate mængder hen over vinteren. Men hvis man vælger at fodre, er det fordi, man selv gerne vil nyde det fantastiske mylder af fugle, der kan samles omkring et foderbræt – og det er der absolut intet galt i.

**Læs mere om at fylde haven med mad til fuglene her:
"Plant til Fuglene" og "Fuglefodring".**

Find alle tips og tricks på www.skandinaviskdyrepark.dk

REDE-/GEMMESTEDER TIL FUGLENE

For at fuglene skal føle sig velkomne i haven, skal de også have gode steder at skjule både dem selv og deres reder. Det er derfor vigtigt, at man har fuglene i tankerne, når man skal anlægge en ny have eller omlægge den man har.

GODE BUSKE OG HEGN

Det allervigtigste er vegetationen. Den skal som alt andet være meget varieret, hvis man også vil have et varieret fugleliv. Man skal derfor både tænke på større træer og buske i alle størrelser. Træerne må gerne stå tæt, så de danner et tæt løvtag. Et sådant løvtag er mange sangere glade for, da de kan bevæge sig uset fra træ til træ. Nogle af træerne må gerne stå frit, mens der under andre gerne må være mere tæt vegetation. Sørg for at plante flere niveauer af buske – det skaber mange flere forskellige levesteder. Det gør, at der er lidt for enhver smag, og der kommer også mange flere gode gemme- og redesteder. Mange holder af at have helt bar jord mellem hver plante, og ikke nok med at det giver en hel masse lugearbejde, så er det heller ikke det bedste valg for den vilde have. Fugle er rigtig glade for et godt bunddække, f.eks. vil jernspurv rigtig gerne have steder at gemme sig tæt på jorden. Bunddækket kan også indeholde planter, der kan bidrage til mængden af fuglemad i haven. Prikbladet perikon er f.eks. en glimrende plante til bunddække, og den danner fine gule blomster, der bestøves af en masse insekter. Skovjordsbær er også meget populær hos fuglene.

FUGLEKASSER

Rigtig mange fugle laver deres reder i huller i gamle træer. Men menneskets virketrang har gjort gamle døde træer til en mangelvare i det danske landskab. Derfor kan man hjælpe rigtig mange fugle ved at opsætte fuglekasser som erstatning.

Hver fugl har sine præferencer når det kommer til, hvordan fuglekasserne skal udformes. Det er derfor en god idé at undersøge hvilke fugle der lever i området, inden man beslutter sig for, hvilke fuglekasser der skal sættes op.

Sætter man fuglekasser op til fugle, der ikke i forvejen er i området, vil der gå meget lang tid før de bliver beboede. De tiltænkte fugle opdager simpelthen ikke de nye og forbedrede boligforhold.

Det varierer om fuglekasserne skal være lukkede, med kun et lille indgangshul, eller om de skal være åbne. Men fælles for dem, er at de meget gerne må være dybe, så man forhindrer rovdyr i at kunne få fat i ungerne. Man skal ikke pudse indersiden af en fuglekasse for meget, da ungerne gerne skulle kunne klatre op af siderne. Men er siderne ikke for glatte, skal man til gengæld ikke være nervøs for om ungerne kan kravle ud.

Når man hænger redekasserne op, skal man placere dem så vinden ikke står lige ind i kassen. De bør heller ikke hænge et sted, hvor de får sol hele dagen. Til gengæld behøver man ikke tænke så meget på højden. De fleste fuglearter er forholdsvist ukritiske, når det kommer til, hvor højt kassen hænger. Men jo bedre kassen er placeret jo større sandsynlighed er der for, at den bliver beboet. Hvis man har sat en redekasse op, og den ikke er taget i brug efter 3-4 år, kan man prøve at flytte den. Det kan være den sidder et sted, hvor fuglene ikke kan lide at bygge rede.

Husk, at rense fuglekasserne inden den næste sæson går i gang. Hvis redekassen er fyldt med gamle rederester, er sandsynligheden for, at den bliver beboet igen meget mindre. En gammel rede kan godt være fyldt med fuglelopper, og dem har fuglene ikke lyst til at bo med. Det er vigtigt, at man ikke forstyrrer redekasserne i ynglesæsonen. Om vinteren, når ynglesæsonen er helt ovre, må man gerne rense ud i kasserne. Det er en god idé, at gøre det, når det er koldt, for selvom fuglelopper ikke lever på mennesker, er de ikke blege for at suge blod på mennesker, hvis de får chancen. Er det meget koldt i vejret, er fuglelopperne meget mindre aktive.

Se mere om at bygge dine egne fuglekasser her:

<http://www.dof.dk/fakta-om-fugle/fugle-i-haven/fuglekasser>